

VAASAN YLIOPISTO

Teemu Kautonen

Yrittäjyys ja väestön ikääntyminen

1.2.2008

Johtamisen laitos

Epanet-verkosto

Väestön ikääntyminen ja talous

- Väestö ikääntyy koko OECD-alueella, Suomi mukaan lukien
 - Vuonna 2030 26 % suomalaisista on täyttänyt 65 vuotta
 - Syinä sekä kasvanut eliniän odote että matala syntyvyys
- Ikääntyvän väestön (mahdollisia) taloudellisia seurauksia
 - Työvoiman saatavuuden heikkeneminen
 - Eläke- ja sosiaaliturvan kustannukset tulevat pienenevän työikäisen väestön maksettaviksi
 - Kasvavat terveydenhuoltomenot
 - Kulutuskysynnän muuttuva rakenne
 - Yrittäjyyden määrän ja laadun muutokset

Väestön ikääntyminen ja yrittäjyys

- Uudet vs. lopettavat yritykset
 - Negatiivisen vaihtuvuuden ajatus
 - Pienenevä työikäinen väestö perustaa myös vähemmän yrityksiä?
 - Yrittäjien ikääntyminen ja vaikeudet sukupolvenvaihdoksissa aiheuttavat yritys-kannan pienenemistä?
 - Saksalainen tutkimus (Engel ym. 2007) arvioi, että
 - 2004 => 2007 yrityksiä perustetaan 4,2 % vähemmän
 - Tämän kansantaloudellinen vaikutus on vähäinen
 - Yrityskannassa tapahtuu rakenteellisia muutoksia
- Mistä tulevat tulevaisuuden yrittäjät?
 - Naisyrittäjyys
 - Vanhemman väestön yrittäjyys

Vanhemman väestön yrittäjyys

- Uusi, mutta kasvava tutkimushaara yrittäjyyden kentässä
- Vanhemman väestön yrittäjyyden uskotaan kasvavan
 - enemmän ikääntyviä ihmisiä, joilla on yrittäjyyteen tarvittava osaaminen, sosiaalinen pääoma ja varallisuus
 - urakehitys voi hidastua tai jumittua vanhenemisen myötä, jolloin yrittäjyyden houkuttelevuus työllistymisvaihtoehtona kasvaa
 - myöskään perhesyyt ovat harvemmin esteenä vanhemmille ihmisille
 - osa-aikainen yrittäjyys voi olla mielekäs "silta" palkkatyöuran ja eläkkeen välissä
 - (osa-aikainen) sosiaalinen yrittäjyys vaihtoehtona "täyseläköitymiselle"
- Talouspoliittisen mielenkiinnon kohteita
 - vanhempien työntekijöiden työuran pitkittäminen itsenäisinä ammatinharjoittajina tai yrittäjinä
 - heidän osaamisensa ja sosiaalisen pääomansa hyödyntäminen yrittäjyyden kautta

Vanhemmat yrittäjät Suomessa

- Alustava tutkimus 2000-2006 perustetuista pk-yrityksistä (n=850)
- 16 % kaikista uusista yrityksistä oli 50+ vuotiaiden perustamia
 - Näistä 57 % perusti ensimmäisen yrityksensä 50-vuotiaana tai vanhempana (43 % oli ns. sarjayrittäjiä)
 - Suhteelliseen osuuteensa verrattuna ns. yrittäjyysaktiivisuus 50+ segmentissä oli vajaa puolet 20-49 -vuotiaiden vastaavasta
- Naisten osuus 50+ yrittäjistä 33 %
 - mutta selvästi korkeampi (42 %) ensikertalaisten joukossa
- Ansiotason korottaminen oli vähäisempi motiivi 50+ yrittäjillä nuorempiin verrattuna

Yrittäjyyspotentiaali 50+ väestössä

- Tutkimus vanhan Vaasan läänin alueen väestöstä (n=1301)
- Yrittäjyysaikomukset ja niihin vaikuttavat tekijät
- Yrittäjyysaikomukset laskevat iän myötä
 - Selvästi korkeimmat alle 30-vuotiaiden keskuudessa
 - Ero 30-49 -vuotiaiden ja 50+ ikäisten välillä pienempi
- 50-64 -vuotiaiden keskuudessa yrittäjyysaikomuksiin vaikuttivat
 - Mielikuva siitä, kuinka helppoa yrityksen perustaminen ja siinä menestyminen olisi henkilön omasta mielestä
 - Lähipiirin hyväksyntä
 - Yrittäjämäiseen työhön viittaavat asenteet mitattaessa työuraan liittyviä mielipiteitä
 - Mielikuva siitä, että yleinen mielipide alueella on myönteinen 50+ ikäisenä yrittäjäksi ryhtymiselle
 - Sukupuoli

Lopuksi

- Lisää tutkimusta tarvitaan, jotta väestön ikääntymisen vaikutuksia yrittäjyyteen voitaisiin ymmärtää paremmin
- Yrittäjyyden tai yritysten määrä
 - Tätä arvioivia tutkimuksia on ainoastaan yksi eikä Suomi ollut tässä mukana
 - Alueellisten tai toimialarakenteisiin liittyvien erojen huomioiminen
 - Kansainvälisten vertailujen puute
- Vanhemman väestön yrittäjyys
 - Mitkä tekijät vaikuttavat 50+ ikäisen henkilön päätökseen ryhtyä yrittäjäksi?
 - Millaisia yrityksiä 50+ yrittäjät perustavat, miksi ja kuinka nämä menestyvät?
 - Sukupuoleen, ikään ja “yhteiskuntaluokkaan” liittyvien kulttuurillisten arvojen vaikutus yrittäjyshalukkuuteen